

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
fmovpost@fylkesmannen.no
fmovmoo@fylkesmannen.no

Norsk institutt for naturforskning - NINA
PB 6606 Langnes
9296 TROMSØ

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2021/9808-2 432.3

Deres ref.

Dato 21.04.2021

Ytre Hvaler nasjonalpark - Tillatelse til innsamling av egg og fangst av ærfugl til forskningsformål - Norsk institutt for naturforskning - 2021

Vi viser til søknad datert 22.03.21 fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) ved Sveinn Are Hanssen, hvor det søkes om tillatelse til å samle inntil 15 egg fra ærfugl i Ytre Hvaler nasjonalpark for å følge opp studier av tiaminnivåer i egg, samt til fangst av inntil 30 ærfugl for ringmerking og instrumentering med lysloggere.

Vedtak

Nasjonalparkstyret gir i medhold av naturmangfoldloven § 48 NINA ved Sveinn Are Hanssen tillatelse til omsøkte innsamling i Ytre Hvaler nasjonalpark. Tillatelsen gis på følgende vilkår

- Innsamling av inntil 15 egg fra ærfugl i Ytre Hvaler nasjonalpark i 2021
- Fangst av inntil 30 ærfugl for ringmerking og instrumentering med lysloggere
- Det skal utvises en generell aktsomhet ovenfor andre arter på hekkelokaliteten
- Innsamlingsarbeidet skal koordineres med SNO, som er kjent i området
- Sveinn Are Hanssen bemyndiges til å la andre foreta innsamlingen på sine vegne. Bemyndigelsen skal være skriftlig med henvisning til denne tillatelsen
- En kortfattet oppsummering av resultatet fra innsamlingen, herunder antall egg samlet inn og fugl merket, og andre vesentlige hendelser relatert til innsamlingen skal rapporteres til styret innen 30.12.2021
- Denne tillatelse og evt. bemyndigelse skal alltid medbringes under innsamling.

Styret ga 07.12.2015 forvalter myndighet til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Denne saken er behandlet av nasjonalparkforvalteren da det dreier seg om en sak etter naturmangfoldloven § 48 der det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret i tilsvarende sak.

Bakgrunn

Undersøkelsen er initiert av miljømyndighetene, etter at Veterinærinstituttet har stadfestet at massedøden av ærfugl i Ytre Oslofjord vinteren 2020 ikke skyldes sykdom. Næringsmangel og tiaminmangel er aktuelle årsaker, noe som kan avdekkes gjennom å analysere og sammenlikne tiaminnivå i egg i henholdsvis ytre- og indre Oslofjord. Massedøden er observert i ytre Oslofjord og ikke indre Oslofjord. Samtidig har ærfuglbestanden gått nedover i ytre Oslofjord og oppover i indre Oslofjord. Hvis tiaminmangel er en faktor i det vi ser, forventer vi lave verdier i ytre Oslofjord (ned mot det som er målt i Østersjøen) og høyere verdier i indre Oslofjord.

NINA kan ikke benytte egg som samles inn til Miljøprøvebanken, fordi 1) Miljøprøvebanken ikke åpner fordeling av materiale ved innsamlingstidspunkt, 2) de trenger ferske egg og 3) prøven må fryses på tørris, flytende nitrogen eller -80°C.

Søknad

Resultatene fra 2020 viste at ærfuglene var sterkt avmagret og at næringssvikt sannsynligvis var hovedårsaken til den økte dødeligheten. Det ble også funnet relativt lave tiaminnivåer i ærfuglegg, men også stor variasjon, som NINA ønsker å følge opp med studier av tiaminnivåer i egg også i 2021. Man vet relativt lite om bevegelsesmønsteret til ærfugl fra Oslofjorden utenom hekketiden. Vi har heller ikke sikker kunnskap om opprinnelsen til ærfuglene som ble rammet av vinterdødeligheten i 2020. Det er godt mulig at ærfugler fra andre deler av Skagerrak (Danmark/Sverige) oppholder seg i ytre Oslofjord om vinteren, og det er tilsvarende mulig at ærfugl som hekker i Oslofjorden oppholder seg i andre deler av Skagerrak om vinteren.

NINA ønsker derfor å starte et ringmerkingsprosjekt som også omfatter såkalte lysloggere som vil bli instrumentert på fotring hos ærfuglene, der vi kan følge bevegelsene til ærfugl gjennom hele året. Derfor søker vi nå dispensasjon fra verneforskriftene og tillatelse til ferdsel og innsamling av inntil 15 egg fra ærfugl i Hvaler (Ytre Oslofjord) samt til fangst av inntil 30 ærfugl for ringmerking og instrumentering med lysloggere.

Søknaden gjelder ett enkelt besøk i hver aktuelle hekkelokalitet i perioden etter 1. mai, for å sikre at eggene er nylagte og at ruging ikke er påbegynt. Om mulig vil innsamlingsarbeidet bli koordinert med SNO.

Lovgrunnlaget

Ytre Hvaler nasjonalpark ble opprettet 26.06.2009. Formålet (§ 2) er å:

- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
- bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,

- bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn. Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I henhold til §3 pkt 3.1 a) i verneforskriften er dyrelivet på land og i sjø, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i sjø er forbudt. Av hensyn til hekkende sjøfugl og kasteplasser for sel er all ferdsel forbudt i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 15. juli i sone C og D som er avmerket på vernekartet; jfr § 3 pkt. 5.5.

Verneforskriften har ingen unntaksbestemmelse for tiltakene som er omsøkt. Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken

I medhold av naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger være kunnskapsbasert. I denne saken har vi tatt utgangspunkt i vår kjennskap til området, eksisterende kunnskap og forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget om sjøfugl og deres hekkelokalteter i Ytre Hvaler nasjonalpark anses å være god. På oppdrag fra forvaltningsmyndigheten har hekkende sjøfugl vært regelmessig overvåket siden midten av 1970-tallet. Vi mener vi har god kunnskap om hvilken virkning ferdsel og ilandstigning i verneområder har på verneverdiene. Vi anser at det ikke er fare for at aktiviteten vil føre til store, uante negative konsekvenser for verneverdiene, under forutsetning av at besøkene begrenses til ett per hekkelokaltet, og at det bare fjernes ett egg fra hvert reir. Fjernes ett egg i eggleggingstiden blir dette gjerne erstattet. Kravet til kunnskapsgrunnlaget er oppfylt og konsekvensene av tiltaket er belyst. På bakgrunn av dette er det ikke aktuelt å legge vekt på føre-var-prinsippet i denne saken, jf. § 9 i naturmangfoldloven.

Naturmangfoldloven § 10 krever at tiltaket vurderes opp mot samlet belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. En av de viktigste truslene for hekkende sjøfugl er forstyrrelse i hekketiden. Ytre Hvaler nasjonalpark er et av Norges mest brukte friluftsområde, og antall fritidsbåter er stort og økende. Ilandstigning av mennesker på sjøfuglholmer i hekketida er en potensiell trussel for hekkende sjøfugl. Dette gjelder for

øvrig all aktivitet på og i nærheten av hekkeområdene, inklusiv aktivitet knyttet til forskning og overvåkning. Vi anser imidlertid at denne engangshendelsen ikke vil føre til stor belastning på området. Det skal benyttes skånsomme metoder under arbeidet (jfr. § 12). En viss forstyrrelse vil det være, men forskningsmiljøet tilknyttet NINA har lang og god erfaring med innsamling av biologiske prøver. Metodene er enkle og erfaringsbaserte. § 11 anses som lite aktuell i denne sammenheng.

Vilkåret for å kunne gi dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven er at tiltaket ikke er i strid med verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig. Det gir ikke krav på dispensasjon selv om vilkårene er oppfylt. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av det tiltaket som det søkes dispensasjon for, ha betydning.

Forskning er et viktig virkemiddel for å få til en kunnskapsbasert forvaltning. I forvaltningsplanen er det gitt forvaltningsmål for forskning og undervisning: *Forskning og undervisning skal brukes aktivt for å fremskaffe og gjøre tilgjengelig kunnskap som kan fremme verneformålet, naturglede, forståelse for sammenhenger i naturens virkemåte og sårbarhet.* Ytre Hvaler nasjonalparkstyre er positiv til studier som øker kunnskapen om sjøfuglbestanden og sjøfuglreservatene. Spesielt viktig, knyttet til denne søknaden, er at undersøkelsene kan bidra til å avklare årsaker til massedød av sjøfugl, og i dette tilfelle arten ærfugl. Vi mener at vilkåret for å kunne gi dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven er oppfylt da tiltaket ikke er i strid med verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Klageadgang

Dette vedtaket kan med hjemmel i forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter
NASJONALPARKFORVALTER/
SEKRETÆR FOR YTRE HVALER NASJONALPARKSTYRE

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Hvaler kommune

Statsforvalteren i Oslo og
Viken

Storveien 32

Postboks 325

1680

1502

SKJÆRHOLDEN

MOSS